

Försvarspolitiska ställningstaganden

Kristdemokraterna

Försvarspolitiska ställningstaganden

Partistyrelsen 7 juni 2013

Rikstinget 2011 gav partistyrelsen i uppdrag att revidera Kristdemokraternas försvarspolitik, bland annat med syfte att den blir mer konkret i sitt innehåll. Försvarspolitiska talespersonen Mikael Oscarsson har på partistyrelsens uppdrag arbetat fram ett underlag. Se bilaga. Med utgångspunkt i rapporten har partistyrelsen beslutat om följande ställningstaganden.

Utgångspunkt

Krig och konflikter mellan såväl enskilda människor som stater uppstår till följd av människans ofullkomlighet. Vår rädsla för det okända, girighet, avund, maktlystnad, prestige och så vidare är ofta orsaken till att konflikter växer och övergår i krigssituationer.¹ Rätten till liv är en grundläggande mänsklig rättighet. Respekt för den är en förutsättning för att den enskilda människan ska kunna åtnjuta sina övriga rättigheter. Rätten till liv, kroppslig integritet och respekten för den personliga värdigheten innefattar även rätten att försvara sig mot angrepp.²

Kristdemokraterna menar att vapenmakt får brukas om följande kriterier är uppnådda, 1. att syftet är att förebygga konflikt, 2. att det föreligger ett rättfärdigt ändamål, dvs självförsvar, skydda oskyldigas liv eller säkrande av grundläggande mänskliga rättigheter, 3. att vapeninsatsen står i proportion till det som ska försvaras, 4. att det måste finnas en seriöst grundad utsikt till framgång.

Det konfliktförebyggande arbetet såsom diplomati, ickespridnings- och nedrustningspolitik, handel, spridande av demokrati och mänskliga rättigheter, fattigdomsbekämpning och värnandet om en god miljö är centrala inslag för att förebygga och motverka väpnade konflikter. Även fungerande energi- och vattenförsörjning och förmåga att hantera pandemier samt bekämpning av organiserad brottslighet är viktiga områden för att förhindra krig och bidra till fred och trygghet.

För Kristdemokraterna är Förenta Nationerna, Europeiska unionen, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, Nordiska rådet och Partnerskap för fred viktiga organ där Sverige ska utöva ett aktivt medlemskap. Kristdemokraterna menar att det bör göras en förutsättningslös parlamentarisk utredning om för- och nackdelar med ett svenskt medlemskap i NATO.

Bakgrund

Det har gått mer än 20 år sedan Kalla kriget avslutades – kapprustning ersattes med nedrustning och bipolaritet ersattes med multipolaritet. Världen blev varse nya hot och utmaningar med krav om gemensamma lösningar och mer samarbete. Klimatförändringar,

---

¹ Principprogram s.40-41

² Principprogram s.41

naturkatastrofer, cyberattacker och terrorangrepp har skapat hotbilder och händelser som för tidigare framstod som otänkbara. Även om det finns en tydlig långsiktig utveckling med fler demokratier och betydligt färre krig har världen upplevt nya förödande militära konflikter, folkmord och inbördeskrig som omvärlden inte lyckats förhindra. I nuläget kan vi se tendenser mot ny upprustning på vissa håll, samt att antalet väpnade konflikter inte minskar på samma sätt som tidigare.

Sveriges försvars- och säkerhetspolitik måste anpassas utifrån omvärlden. Genom riksdagens inriktningsbeslut 2009 beslutades att hela Sverige ska försvaras och att Sveriges försvar ska vara tillgängligt och användbart med några dagars varsel, från att tidigare ha varit ett förrådsställt försvar med behov av ett års förberedelse före användning. Genom den nya insatsorganisationen ska Sverige försvaras men också vara en aktiv part för konflikthantering i omvärlden, såväl i närområdet som utanför närområdet. Försvarsreformen, inklusive att personalförsörjningen ska vila på frivillighet när försvarsberedskapen så medger, står Kristdemokraterna bakom. Genomförandet av reformen pågår alltså. Försvarsberedningen har nyligen lagt sitt första delbetänkande som blir utgångspunkt för nästa inriktningsbeslut som riksdagen kommer att fatta beslut om under år 2015.

Kristdemokraterna kommer vara ett aktivt parti i formandet av försvars- och säkerhetspolitiken i Sverige. Vi identifierar nedan flera konkreta områden som viktiga att utveckla inför, och i samband med, nästa inriktningsbeslut. .

Vår uppfattning är att denna utveckling i första hand bör ske genom omfördelning av medel och rationaliseringar inom tilldelade ekonomiska ramar. Enligt regeringens ekonomiska vårproposition för 2013 beräknas utgifterna för försvaret öka från drygt 45 miljarder 2012 till drygt 49 miljarder 2017. På sikt kommer det sannolikt också att krävas en förstärkning av försvarsanslagen.

Förslag

Personal

Helt centralt för att skapa en fungerande organisation är att rekrytering, utbildning, anställning och veteranpolitik utgör en prioriterad del av Försvarsmaktens verksamhet. Det nya försvarets utformning, där samtliga delar ska kunna användas och alla anställda ska kunna ingå i internationell insats, ställer nya krav på Försvarsmakten när det gäller att ge stöd och hjälp till personer efter en anställning eller en insats. Därför ska kristdemokraterna verka för

- Att det inom Försvarsmakten finns ett tydligt utpekat ansvar - ett Centrum för veteranfrågor - för att ge stöd och hjälp efter avslutad tjänstgöring i exempelvis internationell insats. Det är viktigt att stödet inte bara finns på nationell nivå utan också på lokal nivå. Ansvarig personal för dessa frågor bör också kunna stödja anställda i övergång till civilt arbete.
- Att personalförsörjningsreformen utvärderas i syfte att kunna möta de utmaningar som kvarstår.

Utbildning och övningsverksamhet

Officerskårens uppgift och roll har förändrats under åren. Samtidigt som kraven på duglighet i strid i militär insats eller övning är höga så har också kraven på bredare kunskaper ökat. Samlat ställer detta nya krav på officersutbildningen. Att försvaret ska vara användbart bidrar till ett ökat behov av övningsverksamhet. Det är i nuläget svårt att förutsäga hur övningsbehoven framöver kommer att se ut samtidigt som tillgången till övningar inom Partnerskap för fred begränsats på senare år. Därför ska Kristdemokraterna verka för

- Att en utredning tillsätts med uppgift att se över hur officersutbildningen bäst bör utformas, bl.a. i syfte att öka officerarnas truppföringsförmåga.
- Att det övervägs om de allmänakademiska delarna av utbildningen skulle kunna förläggas till civila universitet och högskolor medan Försvarmakten ges ansvaret för den militära delen av utbildningen – med syfte att öka truppföringsförmågan.
- Att frågan om behov av övningsverksamhet utreds samt hur behovet framgent bäst kan tillgodoses, exempelvis kan införande av speciella övningsförband övervägas.
- Att Sverige, i bred politisk enighet, ställer lämplig förmåga till förfogande för Natos snabbinsatsstyrka (Nato Response Force - NRF) vilket också skulle öppna upp för deltagande i mer avancerade övningar. Som detta system är uppbyggt finns alltid möjlighet för Sverige att avstå från insatser (exempelvis om insatsen saknar erforderliga mandat) och övningar (exempelvis om övningen bygger på ett scenario som inte är i linje Sveriges säkerhetspolitik).

Försvarmaktens struktur och effektivitet

Enligt inriktningspropositionen ska hela Sverige kunna försvaras i och med införandet av den nya insatsorganisationen. De senaste försvarsbesluten har inneburit organisatoriska förändringar som nu måste få konsolideras. En del i de förändringar som förevarit kan dock ha resulterat i att Försvarmakten har centraliserats på ett sätt som föranleder närmare analys.

Genomförandet av insatsorganisationen pågår alltjämt och det är viktigt att säkerställa att den önskade och planerade förmågan kommer att uppnås. Det finns skäl för försvarsberedningen att särskilt analysera eventuella förmågebrister och försvarets förmåga att försvara strategiskt viktiga platser. Mot bakgrund av detta ska Kristdemokraterna verka för

- Att insatsorganisation 14 införs.
- Att Försvarsberedningen närmare identifierar ev. förmågebrister och föreslår åtgärder för att komma tillrätta med bristerna.
- Att Försvarsberedningen närmare analyserar Sveriges eventuella behov av att kunna möta begränsade angrepp mot två områden samtidigt, samt föreslår åtgärder för att möjliggöra en sådan förmåga om det anses nödvändigt.
- Att Försvarsberedningen närmare analyserar förmågan att försvara Stockholm, Gotland samt andra strategiska platser i landet.
- Att Försvarmaktens beslutsordning utvärderas och att det säkerställs att beslut rörande verksamhet tas på lägsta ändamålsenliga nivå samt föreslår åtgärder för att öka insynen och transparensen i Försvarmakten

- Att Försvarsberedningen närmare analyserar Försvarsmaktens förmåga att bidra med militärt stöd i och utanför vårt närområde samt ta emot militärt stöd utifrån och föreslår att eventuella brister däri åtgärdas.

Försvarsmakten och samhället

När hotbilden förändras behöver också förmågan förändras. Vår tids hot, i form av exempelvis naturkatastrofer, terrorangrepp, pandemier eller cyberattacker, måste kunna hanteras och där så är lämpligt bör Försvarsmaktens erfarenhet och kunnande bättre tillvaratas. Därför ska Kristdemokraterna verka för

- Ökad samverkan och utbyte mellan olika myndigheter och aktörer som har ansvar vid en större kris eller incident. Det bör inkludera Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Polismyndigheterna, Länsstyrelserna och Socialstyrelsen. Graden av ömsesidigt informations- och erfarenhetsutbyte behöver bli högre och antalet gemensamma övningar öka.

Frivilligorganisationerna och det civila samhället

Frivilligorganisationerna spelar en viktig roll både när det gäller att generellt öka samhällets krisberedskap och bidra till Försvarsmaktens folkliga förankring, men också rekrytering. Frivilligorganisationernas potential är underutnyttjad och bör tillvaratas i större utsträckning. Kristdemokraterna ska verka för

- Att använda outnyttjad potential hos de olika civila aktörerna för att informera och sprida information om försvarsmaktens uppgift, inte minst i syfte att bidra till att det framtida personalbehovet säkerställs.
- Att säkerställa att bidragssystemet för de civila organisationerna är ändamålsenligt och effektivt utformat.

EU

EU utgör ett viktigt samarbete såväl när det gäller den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken som när det gäller de delar av försvarssamarbete som finns. EU är en central aktör för att bidra till fred inom kontinenten men också genom olika former av insatser i andra länder. EU har en bred palett av insatser: diplomatiska påtryckningsmedel, utrikestjänst, bistånd, etc. som gör EU till en viktig utrikes- och säkerhetspolitisk aktör. Sedan ett par år tillbaka har EU också tillgång till stridsgrupper där ansvaret för ledning och bemanning roterar mellan medlemsstaterna. Stridsgrupperna har hittills aldrig använts. Kristdemokraterna ska verka för

- Att Sverige tillsammans med andra EU-länder eller länder i Norden, där så är möjligt och effektivt, i större utsträckning delar på tillgängliga resurser. Det kan handla om att utveckla samarbetet kring strategisk flygtransport eller sjöövervakningssamarbetet i Östersjön eller luftrumsövervakning som den över Island, och fler områden bör identifieras.
- Att systemet med stridsgrupper ses över i syfte effektivisera stridsgrupperna bl.a. på ett sådant sätt att de kan aktualiseras för användning även vid mindre

säkerhetsfrämjande insatser i EU:s regi, under förutsättning att det föreligger ett FN-mandat för insatsen.

Cyberförsvaret

Cyberangrepp tenderar att bli ett allt mer allvarligt problem och kan medföra allvarliga konsekvenser för samhället. Insatser för att möta hoten bör ske i internationell samverkan. Kristdemokraterna ska verka för

- Att cyberkrigföring, under ledning av nationer, regleras i internationella avtal på samma sätt som regler skapats för konventionell krigföring.
- Att Sveriges beredskap för cyberangrepp ses över och att det utses en central myndighet med det samlade ansvaret att möta angrepp eller hot om angrepp.
- Att Försvarsmakten säkerställer att det finns en ständigt fungerande beredskap mot cyberangrepp som är riktade mot Försvarsmakten.